

UKRAINA

HOLODOMOR - FORNEKTELSEN OG FORTIELSEN

Norges Forsvar bringer i nr.02/2022 – meget fortjenstfullt – to artikler om dette grusomme, men lite påaktede kapittel i Ukrainas, Europas og Verdens historie. Begge tekstene - Kjell Dragnes' ferske, og Jesper Vinds 14 år gamle (men fortsatt høyst aktuelle) artikkel, gir verdifulle og nødvendige bidrag til å forstå hvilke traumer som danner en viktig del av bakgrunnen og motivasjonen for den heltemodige kampen som ukrainerne fører idag. En kamp som ikke bare gjelder deres egen uavhengighet og territoriale integritet, men som også er et førstelinjes forsvar for den siviliserte verden og de verdier og prinsipper som ligger til grunn for vår egen frihet.

Som Dragnes skriver: 'Vladimir Putin viser forakt for Ukrainas lidelser, før og nå. Det øker motstandsviljen'.

Blant de mest skjendige kapitler av denne fortellingen er hvordan vestlige diplomater og korrespondenter i Moskva – enten mot bedre viten eller fordi de ikke ønsket å vite – bidrog til den systematiske fortien av Stalins og det kommunistiske sovjetregimets avskyelige forbrytelser. Dragnes nevner et par hederlige unntak – den walisiske journalisten Gareth Jones og Manchester Guardians Moskva-korrespondent Malcolm Muggeridge. Men i det store og hele var det tyst blant diplomat- og korrespondentkorpset, som fant det mer bekvemt å

Hvert år i november minnes ofrene etter sultkatastrofen i Ukraina. Holodomor har fått en vital betydning for Ukrainas nasjonale identitet. (Foto: Nasjonalmonumentet i Kiev. Wikipedia)

akseptere sovjetmyndighetenes løgner og fornektelser, og derved sely å bidra til fortien.

Følgelig gikk denne forferdelige hendelsen omverdenen hus forbi – på det nærmeste.

Men én mann stod opp og forsøkte å stille de skyldige til ansvar: Vår egen landsmann, daværende stats- og utenriksminister Johan Ludwig Mowinckel, som på den tid også var president i Folkeforbundet. Det var i sistnevnte egenskap at han

tok til orde for en uavhengig granskning slik at de skyldige kunne stå til rette for sine ugjerninger. Mowinckel begrunnelse for å ta opp denne saken er gjengitt i vedlagte minne-plakat. I all sin enkelhet: 'It's about the lives of millions. So I could not remain silent'.

Mowinckel engasjement i ukrainernes skjebne er stort sett glemt i Norge, men i Ukraina minnes han med ære.

Odd Gunnar Skagestad